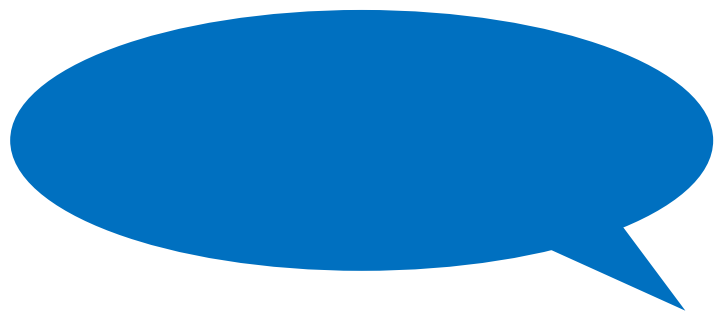

Dossier Accreditatie

Studeren met een functiebeperking in de
accreditatie van het hoger onderwijs

Samenvatting

Het onderwerp 'studeren met een functiebeperking' is opgenomen in de accreditatie. Sinds 1 januari 2011 worden onderwijsinstellingen (in het geval van een instellingstoets) en opleidingen (in het geval van een uitgebreide opleidingsbeoordeling) getoetst op hun studeerbaarheid en toegankelijkheid voor studenten met een functiebeperking.

Dit wordt getoetst op basis van een beleidsplan over studeren met een functiebeperking. Hier worden de huidige voorzieningen voor studenten met een functiebeperking genoemd en plannen ter verbetering aangedragen. Deze voorzieningen ondersteunen de visie van de onderwijsinstelling met betrekking tot studeren met een functiebeperking.

Tijdens het bezoek van de auditcommissie/visitatiepanel ligt dit beleidsplan ter inzage. Daarnaast spreekt de commissie met studenten uit de doelgroep om een beeld te krijgen van de implementatie van het plan. Aan de hand hiervan geeft een commissie een advies aan de NVAO. Alle standaarden die de NVAO heeft opgesteld worden beoordeeld in dit advies en meegenomen in de conclusie.

Het beleidsplan 'studeren met een functiebeperking' wordt getoetst aan het referentiekader van de commissie Maatstaf. De aanbevelingen die in het adviesrapport van de commissie gedaan worden over informatievoorziening en voorlichting, fysieke toegankelijkheid, begeleiding, deskundigheid, leerroutes, toetsing en examinering en waarborgen voor kwaliteit en continuïteit zijn een leidraad voor de auditcommissies en visitatiepanels.

Noch in het referentiekader, noch in het beoordelingskader van de NVAO worden concrete aanpassingen of oplossingen genoemd, evenmin als een aanbevolen beleidsvisie op studeren met een handicap. Hiermee worden hogescholen en universiteiten vrij gelaten om zelf verdere invulling te geven aan dit onderwerp. handicap + studie kan onderwijsinstellingen hierbij ondersteunen. Zij heeft (internationale) kennis van verschillende visies op functiebeperkingen en onderwijs en ervaring in de uitvoering en ontwikkeling van voorzieningen en aanpassingen voor studenten met een functiebeperking. Daarnaast biedt zij een aantal kant en klare producten ter ondersteuning van de accreditatie, zoals een proefaudit, benchmarkrapport en beleidsadvies op maat.

Inhoud

Samenvatting	2
1. Accreditatie	4
1.1. Niveaus	4
1.1.1. Instellingstoets kwaliteitszorg	4
1.1.2. Beperkte opleidingsbeoordeling	5
1.1.3. Uitgebreide opleidingsbeoordeling	5
1.1.4. Toets nieuwe opleiding	6
1.1.5. Bijzonder kenmerk	6
1.2. Beoordeling	7
2. Voorbereiding op de accreditatie	8
2.1. Toetsingscommissie	8
2.2. Beoordeling	8
2.3. Stukken	8
2.4. Resultaat	9
3. Studeren met een functiebeperking in accreditatie	10
3.1. Wet	10
3.2. Standaarden	10
3.3. Stukken	11
3.4. Normen	11
3.5. Bijzonder kenmerk	12
4. Korte geschiedenis	13
4.1. Plan van Aanpak	13
4.2. Commissie Maatstaf	13
4.3. Accreditatie	13
5. Ondersteuning	14
5.1. Proefaudit	14
5.2. Benchmarkrapport	14
5.3. Adviestrajecten	14
6. Meer informatie	15

1. Accreditatie

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de verschillende niveau's in de accreditatie en de keuzemogelijkheden die onderwijsinstellingen hebben. Stap voor stap wordt ook de hele procedure beschreven. Een opleiding en/of instelling die eenmaal een positief oordeel heeft, hoeft de volgende zes jaar niet meer getoetst te worden.

1.1. Niveaus

Het nieuwe accreditatiestelsel bestaat voor bestaande opleidingen en instellingen uit twee niveaus:

- Instellingstoets kwaliteitszorg
- Opleidingsbeoordeling

De Instellingstoets kwaliteitszorg is niet verplicht. Als een instelling ervoor kiest deze af te laten nemen en voldoende scoort, volgt een beperkte opleidingsbeoordeling.

Instellingen die besluiten geen Instellingstoets kwaliteitszorg af te laten nemen of hierop onvoldoende scores, zijn verplicht hun opleidingen te laten accrediteren door middel van een uitgebreide opleidingsbeoordeling.

Voor nieuwe opleidingen bestaat de Toets Nieuwe Opleidingen (TNO). Deze toets heeft veel overeenkomsten met de opleidingsbeoordeling. Ook deze heeft een beperkte en uitgebreide variant: opleidingen die deel uitmaken van instellingen die voldoende hebben gescoord op de instellingstoets kwaliteitszorg worden getoetst via de beperkte TNO, instellingen die de instellingstoets niet aflegden of onvoldoende scoorden, laten hun nieuwe opleidingen toetsen volgens de uitgebreide TNO.

Naast deze twee niveaus kunnen instellingen ook een accreditatie voor een bijzonder kenmerk aanvragen. Hierdoor kunnen instellingen zich profileren met bijvoorbeeld hun residentiële karakter, duurzaamheid, **faciliteiten voor speciale doelgroepen**, onderzoeksmasters of internationale oriëntatie.

1.1.1. Instellingstoets kwaliteitszorg

Deze toets is ingesteld om tijdens de opleidingsbeoordeling te kunnen focussen op de kern van het onderwijs. Docenten die bij de opleidingsbeoordeling betrokken zijn hoeven zich niet bezig te houden met randvoorwaardelijke facetten die op het niveau van de onderwijsinstelling liggen. De instellingstoets kwaliteitszorg is niet verplicht.

Het doel van de Instellingstoets kwaliteitszorg is het kunnen vaststellen of het bestuur van een instelling (vanuit zijn visie op de kwaliteit van het onderwijs) een doeltreffend systeem van kwaliteitszorg hanteert wat de kwaliteit van de aangeboden opleidingen garandeert.

De Instellingstoets kwaliteitszorg is samengesteld aan de hand van vijf vragen, waaraan vijf standaarden verbonden zijn, die standaarden zijn:

1. Visie op kwaliteit van het onderwijs: De instelling beschikt over een breed gedragen visie op de kwaliteit van haar onderwijs en op het ontwikkelen van een kwaliteitscultuur.
2. Beleid: De instelling beschikt over adequaat beleid om de visie op kwaliteit van haar onderwijs te realiseren. Dit omvat in ieder geval: beleid op het gebied van onderwijs, personeel, voorzieningen, **toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking**, verankering van onderzoek in het onderwijs, alsmede de verwevenheid tussen het onderwijs en het (internationale) beroepenveld en vakgebied.

3. Resultaten: De instelling heeft zicht op de mate waarin haar visie op de kwaliteit van het onderwijs wordt gerealiseerd, en meet en evalueert regelmatig de kwaliteit van haar opleidingen bij studenten, medewerkers, alumni en vertegenwoordigers van het beroepenveld.
4. Verbeterbeleid: De instelling kan aantonen dat zij de kwaliteit van haar opleidingen waar nodig systematisch verbetert.
5. Organisatie- en beslissingsstructuur: De instelling heeft een effectieve organisatie- en beslissingsstructuur met betrekking tot de kwaliteit van haar opleidingen, waarin de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden duidelijk zijn afgebakend en waarvan de inspraak van studenten en medewerkers deel uitmaakt.

Deze punten kunnen beoordeeld worden als positief, negatief of positief onder voorwaarden. Ook wordt er een algemeen oordeel gegeven dat positief, negatief of positief onder voorwaarden kan zijn. Bij een positief algemeen oordeel is de instelling voor 6 jaar geaccrediteerd, bij een negatief oordeel zullen zij moeten voldoen aan de uitgebreide opleidingsbeoordeling en bij een positief onder voorwaarden moeten zij binnen een jaar aan de voorwaarden voldoen om alsnog de komende 6 jaar in aanmerking te komen voor een positief oordeel.

1.1.2. Beperkte opleidingsbeoordeling

De beperkte opleidingsbeoordeling is gebaseerd op drie standaarden:

1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.
2. Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.
3. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Deze drie punten kunnen worden gewaardeerd als onvoldoende, voldoende, goed en excellent. Aan de hand hiervan wordt ook een algemeen oordeel gegeven over de opleiding dat gebaseerd is op dezelfde vierpuntsschaal (onvoldoende, voldoende, goed en excellent).

1.1.3. Uitgebreide opleidingsbeoordeling

De uitgebreide opleidingsbeoordeling wordt afgenomen als de instelling waartoe de opleiding behoort, niet heeft deelgenomen of voldaan aan de instellingstoets kwaliteitszorg. Om deze reden zijn naast onderwijskundige zaken een aantal opleidingsoverschrijdende randvoorwaarden opgenomen in de toets. Deze bestaat uit zes onderwerpen en 16 standaarden.

1. Beoogde eindkwalificaties
 - De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.
2. Programma
 - De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.
 - De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.
 - De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.
 - Het programma sluit aan de bij de kwalificaties van instromende studenten.
 - Het programma is studeerbaar (**Factoren die betrekking hebben op het programma en die studievoortgang belemmeren worden zoveel**

mogelijk weggenomen. Studenten met een functiebeperking krijgen bovendien op dit aspect extra studieloopbaanbegeleiding)

- De opleiding voldoet aan de wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.
3. Personeel
 - De opleiding beschikt over doeltreffend personeel.
 - Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.
 - De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma
 4. Voorzieningen
 - De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.
 - De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang **en sluiten aan bij de behoeften van studenten.**
 5. Kwaliteitszorg
 - De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.
 - De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan de realisatie van de streefdoelen.
 - Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.
 6. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties
 - De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

NB: Opleidingen worden clustergewijs gevisiteerd. De NVAO stelt deze clusters vast.

1.1.4. Toets nieuwe opleiding

De toets nieuwe opleiding is grotendeels gelijk aan de opleidingsbeoordeling, waarbij de beperkte NTO overeenkomt met de beperkte opleidingsbeoordeling en de uitgebreide NTO met de uitgebreide opleidingsbeoordeling. Aan de Toets Nieuwe Opleiding is één extra standaard toegevoegd die de financiële haalbaarheid en daarmee het voortbestaan van de nieuwe opleiding moet garanderen:

- De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële middelen beschikbaar.

De TNO wordt niet beoordeeld op de vierpuntsschaal onvoldoende, voldoende, goed, excellent, zoals de opleidingsbeoordelingen, maar via een tweepuntsschaal: onvoldoende/voldoende.

1.1.5. Bijzonder kenmerk

Accreditatie voor een bijzonder kenmerk moet aangevraagd worden bij de NVAO die daar een relevant kader bij creëert voor het visitatiepanel of de auditcommissie. Het kan gelden voor een enkele opleiding (opleidingsbeoordeling) of voor de gehele instelling (instellingstoets kwaliteitszorg). Het onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van de volgende standaarden:

1. Onderscheidend karakter: het bijzondere kenmerk is onderscheidend voor de instelling of opleiding in relatie tot relevante instellingen of opleidingen in het Nederlandse hoger onderwijs.
2. De gevolgen van het bijzondere kenmerk voor de kwaliteit van het onderwijs zijn geoperationaliseerd aan de hand van de relevante standaarden van het desbetreffende beoordelingskader.

1.2. Beoordeling

Alle oordelen worden gegeven door een auditcommissie (Instellingstoets kwaliteitszorg) of een visitatiepanel (opleidingsbeoordeling en TNO). In het geval van de Instellingstoets kwaliteitszorg en de TNO wordt dit panel samengesteld door de NVAO. Het visitatiepanel voor de opleidingsbeoordeling wordt door een door de NVAO erkend Evaluatiebureau samengesteld en benoemd door de NVAO. De leden van de auditcommissie en het visitatiepanel zijn altijd objectief en onafhankelijk ten opzichte van de instelling die zij toetsen. Naar aanleiding van het adviesrapport dat de commissie of het panel uitbrengt verleent de NVAO haar accreditatie (of niet). Onder bepaalde omstandigheden kan een herstelperiode worden toegekend.

De instellingstoets kwaliteitszorg:

Door auditcommissie: standaarden: voldoet wel, voldoet niet, voldoet ten dele, algemeen oordeel: positief, positief onder voorwaarden, negatief

Door NVAO: positief, positief onder voorwaarden, negatief

Opleidingsbeoordeling:

Door visitatiepanel: onvoldoende, voldoende, goed, excellent

Door NVAO: accreditatie, geen accreditatie, herstelperiode

Toets Nieuwe Opleidingen:

Door visitatiepanel: onvoldoende, voldoende

Door NVAO: positief, positief onder voorwaarden, negatief

Bijzondere kenmerken:

Door visitatiepanel: wel toegekend, niet toegekend

Door NVAO: wel toegekend, niet toegekend

Deze toekenning wordt door de auditcommissies en visitatiepanels gedaan op basis van:

- het accreditatieportret: gebaseerd op accreditatiebesluiten van de NVAO en 'side letters' en andere informatie die bij de NVAO bekend is.
- Kritische reflectie: door de onderwijsinstelling of de opleiding aangeleverd rapport aan de hand waarvan de commissie of het panel een globaal beeld krijgt. (in het geval van TNO heet dit informatiedossier).
- Locatiebezoek (bij instellingstoets 3 dagen, in alle andere gevallen 1 dag) inclusief gesprekken met belanghebbenden.

Aan de hand hiervan schrijft het visitatiepanel/de auditcommissie een adviesrapport dat ter controle op feitelijke onjuistheden aan de opleiding/instelling wordt voorgelegd. Na laatste goedkeuring door het panel/commissie wordt dit adviesrapport overgedragen aan de NVAO die aan de hand hiervan advies uitbrengt (eventueel na extra overleg met opleiding, instelling en/ of panel of commissie).

2. Voorbereiding op accreditatie

In dit hoofdstuk wordt kort beschreven hoe de accreditatie van opleidingen en instellingen praktisch verloopt. Ook komen de documenten die overlegd moeten worden aan de toetsingscommissie aan bod.

2.1. Toetsingscommissie

Een Instellingstoets kwaliteitszorg en de TNO (toets nieuwe opleidingen) worden afgenomen door een panel dat wordt samengesteld door de NVAO (Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie). Het panel dat samengesteld wordt voor de opleidingsbeoordeling wordt door een door de NVAO erkend Evaluatiebureau samengesteld en benoemd door de NVAO.

In het geval van een instellingstoets is dit een auditcommissie. Bij een TNO of opleidingsbeoordeling wordt dit een visitatiepanel genoemd.

2.2. Beoordeling

De auditcommissies en visitatiepanels doen hun toekenning op basis van een aantal activiteiten en stukken:

- Het accreditatieportret: Dit is een portret dat gebaseerd is op informatie die al bij de NVAO bekend is: eerdere accreditatiebesluiten, 'side letters' en overige informatie over de opleiding of instelling.
- Kritische reflectie: De onderwijsinstelling of opleiding levert een rapport waarin een globaal beeld van de gang van zaken geschetst wordt (bij een TNO heet dit 'informatiedossier').
- Locatiebezoek met gesprekken met belanghebbenden, bijvoorbeeld studenten en docenten (in het geval van een instellingstoets duurt dit bezoek 3 dagen, in de andere gevallen 1 dag).

2.3. Stukken

Op de onderwijsinstelling liggen een aantal stukken ter inzage tijdens het bezoek van de auditcommissie ten behoeve van de instellingstoets kwaliteitszorg:

- Onderwijsbeleidsplan of soortgelijk(e) document(en)
- Beleidsplan op het gebied van onderzoek in relatie tot de aangeboden opleidingen of soortgelijk(e) document(en)
- Personeels(beleids)plan of soortgelijk(e) document(en)
- Voorzieningenplan of soortgelijk(e) document(en)
- ***Beleidsplan op het gebied van de toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking***
- Kwaliteitszorgplan
- Instellingsjaarverslag over 'beroep tegen examens'

Voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling moeten naast de hierboven genoemde documenten een aantal extra stukken ter inzage liggen:

- Documentatie over student- en docenttevredenheid
- Verslagen van overleg in relevante commissies/organen
- Toetsopgaven met bijbehorende beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van feitelijk gemaakte toetsen (zoals presentaties, stages, assessments of portfolio's) en beoordelingen
- Door het panel bepaalde representatieve selectie van afstudeerwerken van de afgelopen twee jaar met bijbehorende beoordelingscriteria en normering

- Samenvatting en analyse van recente evaluatieresultaten en relevante managementinformatie
- Handboeken en overig studiemateriaal

De stukken op deze laatste lijst moeten ook ter inzage liggen bij het bezoek van de auditcommissie ten behoeve van een beperkte opleidingsbeoordeling. De eerste lijst is bij een beperkte opleidingsbeoordeling niet verplicht, omdat die tijdens de instellingstoets kwaliteitszorg al aan bod geweest is.

2.4. Resultaat

Aan de hand van de stukken en activiteiten schrijft het visitatiepanel/de auditcommissie een adviesrapport. Dit rapport wordt daarna ter controle op feitelijke onjuistheden voorgelegd aan de onderwijsinstelling/opleiding. Na deze goedkeuring wordt het rapport afgegeven aan de NVAO die aan de hand van dit rapport haar advies uitbrengt (eventueel na overleg met onderwijsinstelling, opleiding en/of panel of commissie).

3. Studeren met een functiebeperking in de accreditatie

Studeren met een functiebeperking is opgenomen in de accreditatie. In dit hoofdstuk staat beschreven hoe dit is opgenomen en wat voor gevolgen dit heeft.

3.1. Wet

De toegankelijkheid en studeerbaarheid van het hoger onderwijs voor studenten met een functiebeperking is in de volgende artikelen van de WHW (Wet op Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderwijs) opgenomen:

Artikel 5a.8. Uitgebreide beoordelingscriteria voor verlenen van accreditatie

1. ...

2. Bij de beoordeling van de aanvraag om accreditatie wordt aandacht geschonken aan de aspecten van kwaliteit die betrekking hebben op de opleiding, waarbij ten minste worden beoordeeld:

- a. het beoogde eindniveau van de opleiding, ...
- b. de inhoud en opzet van het onderwijsprogramma,
- c. het gerealiseerde eindniveau, ...
- d. de kwaliteit en kwantiteit van het ingezette personeel ...
- e. de opleidingsspecifieke voorzieningen alsmede de instellingsbrede voorzieningen die van invloed zijn op de kwaliteit van de opleiding **daaronder mede begrepen voldoende studiebegeleiding en voorzieningen die de toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking bevorderen**, en
- f. de opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg ...

Artikel 5a.13b. Beoordelingscriteria instellingstoets kwaliteitszorg

1. ...

2. Bij de beoordeling van de aanvraag om een instellingstoets kwaliteitszorg worden voor zover die betrekking hebben op de kwaliteit van haar opleidingen beoordeeld:

de visie op de kwaliteit van haar onderwijs,

de vormgeving en de effectiviteit van de interne kwaliteitszorg ...

het gevoerde beleid op het gebied van personeel en voorzieningen,

de voorzieningen die de toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking bevorderen.

3.2. Standaarden

Er zijn een aantal standaarden in de instellingstoets kwaliteitszorg en de uitgebreide opleidingstoets die betrekking hebben op studeren met een functiebeperking.

Standaarden die betrekking hebben op de instellingstoets:

NVAO-standaard 2: Beleid: Hoe wil de instelling deze visie realiseren?

- ➔ De instelling beschikt over adequaat beleid om de visie op de kwaliteit van haar onderwijs te realiseren. Dit omvat in elk geval: beleid op het gebied van onderwijs, personeel, voorzieningen, **toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking**, verankering van onderzoek in het onderwijs, alsmede de verwevenheid tussen onderwijs en het (internationale) beroepenveld en vakgebied.

NVAO-standaard 3: Resultaten: Hoe meet de instelling in hoeverre de visie wordt gerealiseerd?

- De instelling heeft zicht op de mate waarin haar visie op de kwaliteit van haar onderwijs wordt gerealiseerd, en meet en evalueert regelmatig de kwaliteit van haar opleidingen bij studenten, medewerkers, alumni en vertegenwoordigers van het beroepenveld.

Toelichting bij standaard 3: Met betrekking tot uitvoering van het beleid en de resultaten van haar opleidingen beschikt de instelling over managementinformatie en hanteert ze een adequaat systeem van interne evaluaties en externe beoordelingen.

In het geval van de uitgebreide opleidingstoets is de volgende standaard van toepassing:

NVAO-standaard 6: Programma

- Het programma is studeerbaar (factoren die betrekking hebben op het programma en die studievoortgang belemmeren worden zoveel mogelijk weggenomen).
Studenten met een functiebeperking krijgen bovendien op dit aspect extra loopbaanbegeleiding.

3.3. Stukken

Tijdens het bezoek van de de auditcommissie/het visitatiepanel moet met betrekking tot studeren met een functiebeperking het volgende stuk ter inzage liggen:

Beleidsplan ten aanzien van de toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking.

Daarnaast zal de commissie/het panel graag spreken met de doelgroep: studenten met een functiebeperking.

3.4. Normen

In de WHW en de standaarden van de NVAO wordt niet gedefinieerd wat de invulling moet zijn van het beleidsplan ten aanzien van de toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking. Onderwijsinstellingen en opleidingen zijn dus vrij in de invulling van dit beleidsplan. Wel is het adviesrapport van de commissie Maatstaf uitgangspunt voor de visitatiepanels/auditcommissies bij het beoordelen van dit beleidsplan.

De Commissie Maatstaf¹ deed onderzoek naar de stand van zaken met betrekking tot de toegankelijkheid en studeerbaarheid van het Nederlands hoger onderwijs en noemde in haar adviesrapport zeven belangrijke aspecten die aandacht verdienen om het hoger onderwijs toegankelijker en studeerbaarder te maken:

aspect 1 - Informatievoorziening en voorlichting:

- Het verstrekken van informatie over het studeren met een functiebeperking is een vast onderdeel van de voorlichting.
- Informatie over beleid, begeleiding en voorzieningen voor studenten met een functiebeperking is duidelijk en toegankelijk voor alle betrokkenen.
- Het registreren van de functiebeperking is mogelijk.

aspect 2 - Fysieke toegankelijkheid

- De infrastructuur zoals gebouwen, onderwijsruimtes en faciliteiten zijn goed toegankelijk voor alle gebruikersgroepen.
- Studiematerialen zijn toegankelijk voor alle studenten en worden tijdig beschikbaar gesteld.

¹ Commissie Maatstaf, Meer Mogelijk Maken, 2010

- Er wordt rekening gehouden met de leveringstermijnen van materialen voor studenten met een functiebeperking.

aspect 3 – Begeleiding

- De instelling is actief in het aanbieden van studiekeuzegesprekken, m.n. voor studenten met een functiebeperking.
- Op verzoek krijgen studenten met functiebeperkingen deskundige (studieloopbaan)begeleiding, uitgaande van hun talenten en gericht op het wegnemen van obstakels die ze ten gevolge van hun beperking ondervinden.
- Afspraken worden vastgelegd en adequaat uitgevoerd.

aspect 4 - Deskundigheid

- De instelling bevordert de deskundigheid over functiebeperkingen, voorzieningen en hulpmiddelen op het opleidings- en instellingsniveau.

aspect 5 – Leerroutes

- Het onderwijsaanbod (voor studenten met een functiebeperking) voorziet in flexibele leerroutes voor het doorlopen van het curriculum en stages.
- Het onderwijs is gericht op het behalen van de eindkwalificaties c.q. de vastgestelde competenties.
- Afspraken over alternatieve leerroutes worden vastgelegd en adequaat uitgevoerd.

aspect 6 - Toetsing en examinering

- De instelling biedt concrete mogelijkheden en voorzieningen voor aangepaste toetsing en examinering.
- Procedures zijn transparant, afspraken worden vastgelegd en adequaat uitgevoerd.

aspect 7 - Waarborgen voor kwaliteit en continuïteit

- Het referentiekader wordt door de instelling gebruikt om het beleid ten aanzien van studeren met een functiebeperking te verbeteren.
- De instelling waarborgt de kwaliteit en de continuïteit van dit beleid.
- Vanaf het instellingsniveau tot en met het niveau van de opleiding / afstudeerrichting is het beleid geformuleerd en systematisch uitgewerkt.

Het rapport “Meer Mogelijk Maken” van de Commissie Maatstaf (<http://www.handicap-studie.nl/binaries/content/assets/pdf/rapport-maatstaf.pdf>) beschrijft de inhoud van deze aspecten. Hier worden (praktische) procedures en normen beschreven. Zo beveelt de commissie bijvoorbeeld aan dat websites voldoen aan het waarmerk drempelvrij en dat een student in samenspraak met de studie(loopbaan)begeleider een alternatieve leerroute kan opstellen die schriftelijk wordt vastgelegd. Deze uitgebreide aanbevelingen vormen de praktische invulling van het beleid voor studenten met een functiebeperking.

3.5. Bijzonder kenmerk

Naast accreditatie van opleidingen kunnen onderwijsinstellingen ook accreditatie aanvragen voor een bijzonder kenmerk. Hiermee kunnen zij zich profileren. **Faciliteiten voor speciale doelgroepen** is één van de voorbeelden die genoemd wordt.

Een onderwijsinstelling kan er dus voor kiezen om zich te profileren met haar voorzieningen voor studenten met een functiebeperking. De keuze voor een nog specifiekere groep is ook mogelijk, bijvoorbeeld studenten met autisme of met een auditieve beperking.

4. Korte geschiedenis

Waardoor is studeren met een functiebeperking in de accreditatie opgenomen, terwijl de rest van de accreditatie juist uitgekleeft is om bureaucratisch papierwerk te verminderen? Dit heeft zijn oorsprong bij de subsidieronde Plan van Aanpak en kwam toen via de Commissie Maatstaf bij staatssecretaris Zijlstra te liggen.

4.1. Plan van Aanpak

Het 'Plan van Aanpak terugdringing belemmeringen studeren met een functiebeperking in het hoger onderwijs' is tussen 2006 en 2009 uitgevoerd om voorzieningen en processen die betrekking hebben op studeren met een functiebeperking beleidsmatig vast te leggen. Aan deze subsidieronde deden ruim 30 onderwijsinstellingen mee. Ter evaluatie van de resultaten stelde de staatssecretaris van hoger onderwijs in 2010 de commissie Maatstaf aan, die een advies uitbracht over studeren met een functiebeperking.

4.2. Commissie Maatstaf

De commissie Maatstaf bracht in 2010 een adviesrapport uit. Daaruit blijkt dat er veel gebeurd is, maar dat het onderwerp beleidsmatig nog in de kinderschoenen staat. De commissie geeft daarom een referentiekader aan de hand waarvan toegankelijkheid en studeerbaarheid verbeterd kunnen worden. De zeven aspecten uit dit referentiekader zijn:

- Aspect 1: Informatievoorziening en voorlichting
- Aspect 2: Fysieke toegankelijkheid
- Aspect 3: Begeleiding
- Aspect 4: Deskundigheid
- Aspect 5: Leerroutes
- Aspect 6: Toetsing en examinering
- Aspect 7: Waarborgen voor kwaliteit en continuïteit

In het kader van het zevende aspect, waarborgen voor kwaliteit en continuïteit, adviseert de commissie de staatssecretaris om 'de studeerbaarheid en toegankelijkheid voor studenten met een functiebeperking' op te nemen in de vernieuwde wetgeving rondom de accreditatie. Het referentiekader van de commissie Maatstaf moet de basis vormen van deze toetsing.

4.3. Accreditatie

De staatssecretaris (Van Bijsterveld, juli 2010) neemt het advies van de commissie Maatstaf over. Ondanks de roep vanuit het hoger onderwijs om de accreditatie te versimpelen, wordt dit onderwerp juist toegevoegd. Omdat veel maatregelen ten behoeve van studenten met een functiebeperking ten goede komen van de algehele onderwijskwaliteit is het geen losse standaard, maar geïntegreerd in één van de standaarden van de instellingstoets kwaliteitszorg en de uitgebreide opleidingstoets. Op 1 januari 2011 is gestart met de vernieuwde accreditaties.

5. Ondersteuning

handicap + studie heeft een aantal diensten ontwikkeld waarmee zij hogescholen en universiteiten kunnen ondersteunen en adviseren op het gebied van accreditatie en studeren met een functiebeperking. De mogelijkheden zijn:

5.1. Proefaudit

(7.500 tot 12.500 euro excl. BTW)

Ter voorbereiding op de accreditatie verzorgt handicap + studie proefaudits op basis van het Referentiekader van de commissie Maatstaf. Aan de hand van deze audit kunnen onderwijsinstellingen en opleidingen zich voorbereiden op het onderdeel 'studeren met een functiebeperking' in de vernieuwde accreditatie.

Tijdens de audit worden aan de hand van checklists en relevante stukken (beleidsplan) gesprekken gevoerd tussen het auditteam en vertegenwoordigers van verschillende niveaus binnen de onderwijsinstelling (decanen, faculteitsdirecteuren, opleidingmanagers, docenten, studenten). Het auditteam bestaat uit een beleidsadviseur van handicap + studie en een vertegenwoordiger van de afdeling kwaliteitszorg van de onderwijsinstelling. handicap + studie levert een schriftelijke rapportage van de bevindingen.

Een proefaudit kan in overleg ook worden uitgevoerd op één of enkele aspecten van het Referentiekader.

5.2. Benchmarkrapport

(2.500 tot 3.000 euro excl. BTW)

Een benchmarkrapport van handicap + studie meet de tevredenheid van studenten met een functiebeperking per instelling, faculteit of grote opleiding en vergelijkt deze bijvoorbeeld met de tevredenheid van studenten zonder beperking aan dezelfde instelling. Elk benchmarkrapport levert een analyse op maat.

handicap + studie maakt voor haar benchmarkrapporten gebruik van cijfers uit de Nationale Studenten Enquête (NSE). Door de schaalvergroting van dit onderzoek in 2010 kan zij nu naast instellingsbreed ook advies uitbrengen aan faculteiten en grote opleidingen.

5.3. Adviestrajecten

Handicap + studie heeft adviestrajecten ontwikkeld over de volgende thema's:

- Voorlichting aan en registratie van studenten met een functiebeperking
- De logistiek binnen uw instelling; de vanzelfsprekendheid van voorzieningen
- De digitale toegankelijkheid van uw instelling
- Kwaliteitszorg en onderzoek
- Integraal en inclusief beleid op uw instelling

Een onderzoek naar de actuele stand van zaken vormt vanzelfsprekend de basis voor deze adviestrajecten

Ook kan handicap + studie onderwijsinstellingen begeleiden met kennis en advies op maat.

6. Meer informatie

Commissie Maatstaf:

<http://www.handicap-studie.nl/binaries/content/assets/pdf/rapport-maatstaf.pdf>

Diensten handicap + studie:

<http://www.handicap-studie.nl/ik-werk-in-het-onderwijs/Advies-op-maat/Proefaudit>

NVAO:

<http://www.nvaio.net/nieuw-accreditatiestelsel>

Beoordelingskaders, protocollen en handleidingen NVAO:

www.nvaio.net/beoordelingskaders

Onderwijsinspectie:

<http://www.handicap-studie.nl/binaries/content/assets/pdf/onbelemmerd+-studeren+--+-printversie.pdf>

Onderzoek over studeren met een functiebeperking:

<http://www.handicap-studie.nl/ik-werk-in-het-onderwijs/Onderzoek>

WHW:

http://wetten.overheid.nl/BWBR0005682/Hoofdstuk1/Titel3/Artikel118/geldigheidsdatum_17-01-2011